

4. Чепелева Н.В., Рудницька С.Ю., Гуцол К.В. Теоретикометодичні основи та структурно-змістові складові програми тренінгу наративної компетентності особистості. Актуальні проблеми психології. 2020. Вип. 12. Т.2.

5. Чиханцова О., Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19 : практичний посібник. Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С. Костюка. Київ, 2022. 128 с.

6. Штепа О.С. Диспозиційна модель особистісної зрілості: автореф. дис ... канд. психол. наук: 19.00.05. Київ : Б.в., 2006. 17 с.

Бондар Роксолана Іванівна,
*вчитель української мови та літератури,
Черниховецький ліцей I-III ступенів
Збаразької міської ради*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Відповідно до вимог Державного стандарту середньої загальної освіти однією з найважливіших проблем викладання української літератури є розвиток мовної, мовленнєвої компетентностей учнів. Діяльність учителя-словесника повинна спрямовуватись на формування національної інтелігенції, виховання обдарованої особистості, здатної самостійно діяти й приймати рішення у будь-яких ситуаціях [1]. «Найдосвідченіший педагог ніколи не повинен спинятися на досягнутому, бо якщо немає руху вперед, то неминуче починається відставання.» – В.О. Сухомлинський. Дати дітям якісні знання, навчитися ними користуватися у житті та самостійно їх здобувати, працювати у команді, приймати рішення – одне із головних завдань, над якими працює сучасний педагог. Саме тому використання інтерактивних технологій на уроках словесності – це та форма співпраці, де учитель та учень є рівноправними суб'єктами навчального процесу.

Роль інтерактивних методів навчання полягає у тому, що це:

- суттєве доповнення до системи методів навчання;
- «панацея», що вирішує проблеми навчального процесу;
- інструмент, що дозволяє значно урізноманітнити достатньо однотипну форму пізнання оточуючої дійсності;
- якісно інший підхід до організації навчальної діяльності.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну передбачувану мету: створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, проведення дискусій, спільне вирішення тієї чи іншої проблеми на основі аналізу відповідної ситуації [2].

Дослідники О. Пометун та Л. Пироженко зробили висновки, що інтерактивне навчання є сукупністю технологій. Автори розподіляють 113 інтерактивні технології на чотири групи залежно від мети заняття та форм організації навчальної діяльності учнів: 1) інтерактивні технології кооперативного навчання (організація навчання в малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою); 2) інтерактивні технології колективно-групового навчання – технології, що передбачають одночасну спільну (фронтальну) роботу всього класу; 3) технології ситуативного моделювання – побудова навчального процесу за допомогою залучення учнів до гри, передусім, ігрове моделювання явищ, що вивчаються; 4) технології опрацювання дискусійних питань – широке публічне обговорення якогось суперечливого питання. [3]

Ефективність навчання значною мірою залежить від уміння вчителя обрати метод чи прийом навчання в конкретних умовах для кожного уроку, застосувати технології, які б спроєктували кінцеві якості учня [4]. Окрім того це теж копітка домашня робота учня з різноманітним матеріалом та різними джерелами інформації.

Пропонуємо декілька прийомів використання інтерактивних технологій на уроках літератури.

«Інтелектуальна розминка». Підбираємо декілька запитань для розмірковування, які допомагають налаштуватися учням на подальшу роботу.

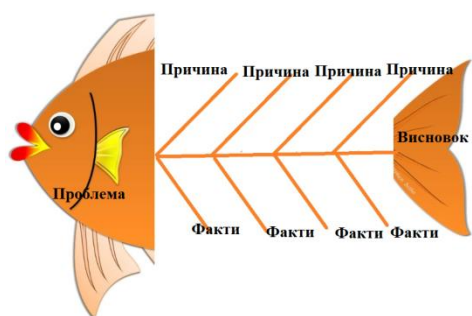
«Пінг-понг». Двом учням пропонуємо по черзі задавати один одному запитання з вивченої теми.

Метод «Чиста дошка». Перед уроком на дошці записуємо запитання. Якщо учні дали правильну відповідь на запитання, можуть його витерти. Результативність буде бездоганна лише тоді, коли дошка буде невідома.

«Лицарський турнір». Учень виходить до дошки «на поєдинок» із вчителем, у ході якого по черзі дають відповіді на поставлені один одному запитання. Запитання мають бути стислими, відповіді – короткими.

«Впізнай мене». Деяким учням пропонуємо виступити від імені письменників або ж героїв їхніх творів, при цьому не називаючи їх. Інші повинні відгадати прізвище тих, кого зображують.

«Подвійний щоденник». Використовуємо під час характеристики образів художніх творів. До певної риси характеру літературного героя учні виписують із тексту твору цитату, яка підтверджує її.

із тексту твору цитату, яка підтверджує її.

Метод «Фішбоун». Допомагає систематизувати знання учнів з теми уроку. Схематично на дошці малюємо скелет риби. Там, де голова, записуємо проблемне питання.

На верхніх кісточках учні записують основні поняття теми, на нижніх – суть даних понять, на хвості – відповідь на поставлене проблемне питання.

«Створення реклами за прочитаним твором». Сприяє залученню учнів до самостійної роботи та розвиває вміння презентувати свої самостійно здобуті знання.

«Добери музику». Потрібно підібрати мелодію/пісню до вірша або уривка з твору. Такі завдання пропонують підручника з української літератури О. Калинич та С. Дячок [5].

«Інтерв'ю». Учні обмінюються інформацією з певної теми.

Ток-шоу «Говорять персонажі». Використовуємо в 9-11 класах на прикладах творів Т. Шевченка, П. Мирного, І. Нечуя-Левицького, І. Франка, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, В. Підмогильного, Ліни Костенко.

Урок-суд. Учні заздалегідь мають розібрати ролі та підготувати ґрунтовну відповідь щодо своєї позиції. Можна розіграти на прикладі «Катерини» Т. Шевченка, «Тараса Бульби» М. Гоголя та «Я (Романтика)» М. Хвильового.

Останні п'ять прийомів потребують творчого підходу для отримання бажаного результату.

На уроках української мови й літератури домашнє завдання пропонуємо виконати учням у трьох часових вимірах: на наступний урок, рік і на весь вік.

Отже, ігрові технології роблять уроки не тільки цікавими та змістовними, вони допомагають створити неформальну атмосферу, дозволяють учням розкритися, реалізувати навички, отримані під час навчання, розвиватися, створюють конкуренцію, змушують дітей шукати різні шляхи розв'язання поставлених завдань. Якщо використовувати сучасні методи розумно, розвиваючий ефект навчання підвищиться, а спільна праця учнів та вчителя у пошуку істини створить масу позитивних вражень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід: Методичний посібник. / Авт.-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. 2007.
2. Ампілогова Л. Інтерактивні технології. *Завуч*. 2004. № 30. С. 13-15.
3. Пометун І.О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. Посібник. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
4. Корват С.А. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. [Електронний ресурс]. URL: http://www/nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tvo/2011_2/006.pdf
5. «Українська література» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. / Олеся Калинич, Світлана Дячок; за ред. проф. Юрія Ковбасенка. Тернопіль : Астон, 2023. 304 с.